



VETERINAAR- JA TOIDUAMET

# Sigade Aafrika katk ja bioohutuse roll selle leviku tõkestamisel

Ainike Nõmmisto

29.03.16

# Sissejuhatus

- SAK, levik ja tekitaja;
- Bioohutus, nõuded ja nende rakendamine;
- Kokkuvõte.

# Sigade Aafrika katk

- Väga nakkuslik, ägedalt kulgev nii kodu- kui metssigade viirushaigus;
- Haigust iseloomustab kiire kulg ja suur suremus (100%);
- Inimesed ja teised loomaliigid ei haigestu;
- Puudub ravi ja vaktsiin;

# SAK Eestis

- Esimene leid metssigadel 2014 a sügisel;
- 2014-2015 a uuriti 10618 metssiga ja neist 1168 SAK positiivsed;
- Kodusigade puhanguid 2015 a kokku 18;
- 2016 a on seni uuritud üle 7800 metssea, neist positiivseid rohkem kui pooltuhat;
- Oht uuteks taudipuhanguteks jätkuvalt väga kõrge.

# Taudi levik

- Taud levib peamiselt otsese kontakti teel haige looma ja tema eritistega või nakatunud loomade korjuste ja nende osadega;
- Levib nakatunud liha sisaldava toidujäätmete või haigustekitajaga saastunud sööda söötmisel loomadele;
- Haiged loomad eritavad viirust kõigi eritistega;
- Nakkus levib kaudse kontakti teel haigustekitajaga saastunud esemete, transpordivahendite, seadmete jmt vahendusel.

# Haigustekitaja iseloomustus

- Külmutatud lihas püsib eluvõimelisena mitu aastat;
- Soolatud lihas kuni 310 päeva;
- Suitsutatud lihas kuni 6 kuud;
- Mullas ja pinnases kauem kui 6 kuud, loomakorjustes kuid;
- 50°C juures 3 tundi, 56°C – 1,5 tundi, 60°C -20 min, 80°C - koheselt.

# Bioohutus

- Vältida haigustekitaja toomist metsast kodusigadele ja/või vastupidi;
- Vältida haigustekitaja jõudmist seni nakatumata aladele;
- BO meetmete rakendamine väga oluline, sest just „inimfaktor“ kiirendab oluliselt taudi levikut.

# BO nõuded õigusaktides

- EK rakendusotsus nr 2014/709 (nn SAK tsoonid ja tegevused nendes tsoonides);
- LTTS (isikute üldised kohustused, üldised tauditõrje alused, minimaalsed BO nõuded loomapidajatele);
- SAK ja SKK tõrje eeskiri - PÕMM 23. 11. 04. a määrus nr 179 (täpsemad BO nõuded seoses SAK ohuga).



# BO rakendamine tavaelus

- Takistada MS-ide juurdepääsu LKS-ile;
- Metsast tulles vahetada riided ja jalatsid;
- Puhastada/pesta transpordivahendid ja inventar, mis võib olla saastunud haigustekitajaga;
- tõhusad vahendid: seebid/detergendid/T°.

# BO rakendamine tavaelus

- Mitte külastada loomapidamishooneid, kus peetakse sigu;
- Mitte tuua sellise ettevõtte territooriumile metssigu või nende osi;
- Mitte süüa sigu toidujäätmetega.

# Kokkuvõtteks

- Taud on väga nakkav, põhjustab suurt suremust, sel puudub ravi ja vaktsiin;
- Haigustekitaja on looduskeskkonnas väga vastupidav;
- Nakkuse kontsentratsioon looduses jätkuvalt väga kõrge;
- Nakkuse leviku tõkestamisel on ülioluline roll bioohutusel.

# Infoallikad

- [www.seakatk.ee](http://www.seakatk.ee)
- [www.vet.agri.ee](http://www.vet.agri.ee)